

Kuikens op stelten



Flamingo's. Grote, roze vogels op onhandig hoge poten, topzwaar door een enorme haaksnavel. Vogels die je associeert met dierentuinen of tropische lagunes. Weinigen weten dat wilde flamingo's ook in onze streken broeden, net over de grens in Duitsland in het Zwillbrocker Venn, een uitgeveende plas tussen Eibergen en Vreden. Daar nestelen al jaren enkele paartjes op een eilandje, tezamen met duizenden kokmeeuwen. Vanuit drie observatiehutten kun je er het doen en laten van vogels goed observeren.

Ieder jaar worden de jonge flamingo's geringd om hun lotgevallen te kunnen nagaan. Joop, de Nederlandse flamingo expert, heeft me uitgenodigd om aan het ringfestijn mee te doen. Het is een regenachtige, kille zomerdag; zo'n dag waarop je je helemaal afvraagt wat flamingo's in dit kikkerland te zoeken hebben. Een stuk of dertig mensen hebben zich verzameld in het biologisch station van Zwillbrock. De commandanten van de operatie delen ons op in twee groepen om de kuikens met een tangbeweging in te sluiten. Onder leiding van Joop worstel ik me door de bramen naar de westoever. Dan het water in, beter gezegd een halve meter veenprut.

De flamingokuikens staan ver weg, grijze bolletjes samengedrongen bij het broedeiland. Twee volwassen vogels houden de crèche in het oog; de andere ouders zijn weg om te foerageren. De kleuteroppassers krijgen ons snel in de gaten en blazen stil de aftocht terwijl de jongen proberen te ontkomen door naar het midden van de plas te zwemmen. De beestjes komen verbazend vlug vooruit, sneller dan wij, met onze platvoeten in de zuigende blubber. Zeven kuikens worden ingesloten door de steeds nauwer wordende mensenkring, maar twee ontsnappen in de richting van de oever. Met enkele anderen probeer ik om de vluchtelingen de pas af te snijden. Gemakkelijker gezegd dan gedaan, want naar de kant toe wordt de venbodem een labyrint van ondiepten, met bagger gevulde kuilen en verborgen boomstronken. Mijn opdracht om een flamingo te vangen verandert in de vraag hoe ik me staande houd. Niet dus. Ik struikel over onzichtbare wortels en belandt tot mijn oksels in de stinkende drab. Een wilderniservaring rijker krabbel ik overeind.

Uiteindelijk worden de twee deserteurs gevangen. We verzamelen ons op het eilandje voor de ringceremonie, met negen flamingootjes in onze armen. Nu ze opgepakt zijn, geven ze zich maar over aan die vreemde, tweebeenige wezens die zo lomp door hun ven banjeren. Weerloos leggen ze hun lange, donzige nek tegen onze schouders, maar in hun bruine kraalooogjes staat angst te lezen.

Alle vogels worden voorzien van een smalle aluminium ring en een brede, plastic ring met een nummer dat van grote afstand afleesbaar is. Het roept bij mij tegenstrijdige gevoelens op. Ook ik ben nieuwsgierig naar de zwerftochten van de jongelingen, benieuwd of ze ooit terugkeren naar hun geboortegrond om zelf een jong groot te brengen, maar tegelijk heb ik met ze te doen omdat ze via ringen voorgoed met mensen verbonden zijn. Dat doet afbreuk aan het beeld van de vrije vogel. In hen en in mij.

Eef Arnolds

De tekst is eerder verschenen in het tijdschrift Jonas 97. 2005.